

Agerdyrkningsberetning.

(Fra den sidste Halvdeel af Juli).

Paa ingen Tid af Aaret har Veiret større Indflydelse paa Vegetationens Udvikling end i de to Maaneder, der ere forløbne, siden vi sidst henvendte os til vore Læsere; før vi gaae over til at omtale Udsigterne til den kommende Høst, vil det derfor først være nødvendigt, at berøre Veirforholdene. Efter det tidlige og tørre Foraars fulgte en Efter vinter i Slutningen af April og Begyndelsen af Mai, ledsaget med Sne, hvorved Foraarsarbejderne for en stor Deel standsedes for en lang Tid, da Regnen vedblev indtil over Midten af Mai. Dette afløstes gennem Slutningen af Mai, hele Juni og Begyndelsen af Juli med Kulde, Blæst og mange Steder i Landet fuldkommen Tørke, medens dog andre Steder faldt nogle Regnbyger nu og da; dog var det først den 12te og 13de Juli, at en blodende Regn faldt over hele Landet, der trængte igjennem til Planternes Rødder; siden har Veiret været varmt og temmeligt ustadigt.

Man vil efter denne Beskrivelse forstaae, at Veiret ingenlunde kan siges at have begunstiget Plantevægten, der i det Hele ogsaa er langt mere tilbage end ellers ved denne Tid. Det er derfor endnu ikke muligt at udtale sig med Bestemthed om Udsigterne til Høsten. Dog kan man ialmindelighed sige, at det kolde Veir mere har hæmmet end skadet Vegetationen, saaledes at under fremtidige gunstige Veirforhold vil Alt endnu kunne falde ret tilfredsstillende ud.

Veiret har ikke heller været eens over hele Landet, navnlig er Regnen falden meget forskjellig, og i de sydlige Dele af Landet, navnlig paa Lolland, Falster og de andre Der synes Regnen at være falden noget hyppigere, og da Planteværten der var mere fremstyndet før det kolde Veir begyndte, have Planterne bedre kunnet udvikle sig, medens det modsatte har været Tilfældet i det nordlige og vestlige Jylland, hvor man flere Steder ikke fik Regn fra den 20de Mai til den 12te Juli, og først seent havde tilsaæet.

Under Forhold, der ere saa lidt gavnlige for Vegetationen som iaar, ville naturligviis de af Naturen frugtbare og veldyrkede Dele af Landet have et stort Forspring for de mindre frugtbare eller mindre veldyrkede; derfor lyde Beretningerne fra Lolland og Falster og for en Deel fra Sjælland, Fyen og Slesvig langt gunstigere end fra Jylland. Men ogsaa der ere Forholdene meget forskjellige, og hvad der bemærkes fra Benjyssel, at det for at være fuldstændig, var nødvendigt at give en dobbelt Beretning, nemlig baade for de veldyrkede og for de sletbehandlede Jorder, gjælder omtrent om hele Landet, skjøndt maaskee i en mindre Grad. Men vist er det, at enhver Mangel ved Jordens Behandling i dette Aar er bleven straffet, og at ikke i lang Tid de gode Følger af Draining, velgjødet og velbehandlet Jord, samt en velholdt Besætning har viist sig paa en mere fremtrædende Maade end iaar, da under disse Forhold Veirets Ulemper ere gaaede næsten ganske ubemærkede over.

Vintersæden, som ved det gunstige Foraarsveir havde vundet et stort Forspring, tegner over hele Landet godt og paa mange Steder endog særdeles godt, medens Baarsæden er bleven sat tilbage i Værten og vil, om end Veiret fremdeles skulde understøtte dens Udvikling, ialmindelighed blive kort i Straæet. Joderet vil derfor neppe blive rigeligt iaar, om endog, under fremtidige gunstige Forhold, Ajerneudbyttet kan blive upaaaflegeligt.

Hvad de enkelte Sædarter angaae, da er Hveden ialmindelighed meget lovende; den har, trods den sildige Saaening og det mindre gunstige Sommerveir, udviklet sig særdeles godt, og staaer flere Steder kun for stærkt, saaledes at den sidste Tids heftige Regnbygger har kastet endeel om. Blomstringen er ikke foregaaet under de gunstigste Forhold og har medtaget længere Tid end sædvanligt. Paa enkelte Steder synes man ikke ganske uden Frygt for Rust i Aret, og i de sidste Dage af Maaneden ere nogle Ager tilsendte os fra det nordlige Sjælland, som vare stærkt angrebne deraf; ligesom man tidligere havde sporet det i det sydlige Sjælland, paa den Hvede, der havde lagt sig. Leiesæd og Rust blive Nar for Nar almindeligere ved Hveden, og det Skjær, som den dygtige Landmand har meest at frygte. Det bliver derfor vistnok nødvendigt at forandre Systemet, og Forandringen maa vel nærmest gaae ud paa mindre stærk Gjødning i Brakaaaret og Indførelsen af Rækkesaaening; dog derom mere ved en anden Leilighed.

Rugen har ogsaa udviklet sig over Forventning og den, der er saaet tidlig i velbehandlet Jord, har mange Steder naaet en Høide af 6—7 Fod. Den er vel ikke saa stærk som ifjor, men derfor ogsaa langt mindre udsat for at gaae omkuld. Dræningen er ikke overalt foregaaet under de heldigste Forhold og mange Steder findes Spring i Bipperne; ogsaa seer man enkelte Pletter af Marken, hvor Rugen ikke har kunnet udholde den Storm, Nattesfrost og vedvarende Torke, som den en Tidlang var udsat for og derfor ganske er gaaet fra Grode og bliver gold; det er dog kun pletviis og ikke af stor Betydning. Rugen lover en god Middelhøst og vilde, hvis Veiret i Blomstringstiden havde været gunstigere, kunde have givet en usædvanlig riig Afgrøde. Høsten vil neppe falde før henimod Midten af August.

Det toradede Byg er saaet paa en meget forskjellig Tid, idet man paa nogle Steder havde tilsaaet inden Ester vinteren kom, men ialmindelighed faldt dog Bygsaaeningen senere, og

blev da opholdt længere Tid paa Grund af Regnperioden i den første Halvdeel af Mai, mange Steder opgav man endog at saae toradet Byg og foretrak segradet, der ikke sjelden først blev saaet i Junimaaned. Paa drainede eller idetmindste tørre eller velafgravede Jorder staaer det tidligsaade Byg bedst, hvorimod det paa kolde og fugtige Jorder blev druknet i Enden af Agrene og ikke saa Steder maatte saaes om; Ufrudtet har hyppig taget stærk Overhaand, Bygget er meget langt tilbage i Udviklingen og er mange Steder maafee endnu ikke skredet igjennem. Det har imidlertid vedligeholdt en god Farve, og den senere Tids gunstige Veir har i hoi Grad hjulpet det frem, saa at man nu har langt bedre Forhaabninger, end for 4—5 Uger siden, da man i Jylland mange Steder frygtede for Misvært. Bygget bliver ialmindelig kort i Straaet, men kan, naar Veirliget vedbliver at være gunstigt, give god Kjerne; da Udviklingen har været gradviis, og man iaar ikke vil have meget Byg i Reie, vil rimeligviis ogsaa Halmen blive drøi til Foder. Det segradede Byg, der er saaet under nogenlunde gunstige Forhold, er meget lovende. Fra en Gaard i Holbek Amt berettes, at et lille lysgrønt Insekt har hjemstøgt det segradede Byg; det sidder i Aget og fortærer Kjernen; da det imidlertid først blev bemærket i Slutningen af Maaneden, har man endnu ikke været istand til at bedømme, hvorvidt den Skade, det forarsager, vil være af nogen Betydning eller hvilken Udbredelse det har.

Havren er den mindst lovende af alle Sædarter; da den fordrer en lang Vegetationstid, er den bleven sat meest tilbage ved det ugunstige Veir, den staaer meget tynd, Straaet er kort og Rusmen lille. Det er kun undtagelsesviis paa meget kraftige og velbehandlede Jorder, at man iaar seer et fortrinligt Stykke Havre; fra en Gaard i det sydlige Slesvig meddeler en Correspondent, at ved Anvendelse af 150 Pbd. Guano pr. Td. Land har han opnaaet paa drainet Jord at have en udmærket Havremark, medens den ellers i Egnen

staaer meget slet. En Landmand i det sydlige Sjælland tilskriver, og vistnok ikke med Urette, den slette Sædehavre, som iaar hyppig benyttedes til Udsæd, en stor Deel af Skylden for Markens tynde Stand, da de lette Kjerner uden Undtagelse kun styde eet Skud hver, saaledes at hvor man kun har saaet det sædvanlige Quantum, maatte Havresæden, selv uafhængig af Veirliget, komme til at staae tynd.

Grterne staae ialmindelighed særdeles godt, ere laage i Straaet og rigtblomstrende og love en riig Afgrøde, naar det blot lykkes at faae dem modne og godt høstede; men de ere ligesom den øvrige Sæd meget langt tilbage i Udviklingen, og selv de tidligsaaede blakkede Grter, som ellers ved denne Tid have afblomstret, staae endnu i fuld Blomstring. Det vil neppe undgaaes, hverken ved Grter eller anden tidligsaaet Vaarsæd, at der bliver endeel tvemodent.

Boghvede er sildig saaet og endnu meget tilbage. Den er meget kort i Straaet, men om Kjerneætningen kan man endnu ingen Mening have.

Raps er iaar lykkedes godt; den har udviklet sig godt under den for de andre Sædarter ugunstige Periode, og lidt mindre af Insekter end sædvanlig. Den dyrkes dog for lidt til at have nogen væsentlig Betydning paa Landvæsenforholdene i det Hele, men kan derfor nok være af Bigtighed for den Enkelte.

Kartofler staae endnu frodigt; dog pleier Sygdommen først at fremtræde ved Blomstringen, hvortil de endnu ikke ere naaede. Desværre er der ikke meget Haab om, at vi iaar ville undgaae Sygdommen, da den baade har viist sig ved enkelte tidligere Sorter i Haverne og i det sydlige Slesvig, hvor Kartoflen er længere frem i Væxt. Landmandene ere imidlertid nu i flere Aar blevne skuffede med Hensyn til Kartofler, saa at Dyrkningen nu ialmindelighed indskrænker sig til Huusholdningsbrug.

Rodfrugternes Dyrkning er i en jevn, om ogsaa kun langsom, Fremgang, der vilde være stærkere, hvis ikke Man-

gelen paa Arbeidskraft næsten overalt foltes saa stærk. Jordlopperne have iaar været meget flemme mod Turnipsen, og man har ialmindelighed været nødt til at saae om, hvorfor den endnu er temmelig tilbage i Bøtten. Den vil dog endnu kunne naae fuld Udvikling, naar Veiret begunstiger den; Runkelroerne ere meget lovende.

Høudbyttet har ialmindelighed ikke været tilfredsstillende. 1ste Mars Kløver har isjor lidt af Leiesæden og det navnlig paa de frugtbareste Jorder, og Engene have i det kolde Veir ikke kunnet komme ret til Grøde; især gjælder det om Torveenge. Høudbyttet har derfor neppe givet to Trediedeel af hvad det var isjor, men som rigtignok, hvad Kløvermarkerne angik, var et udmærket godt Aar; Qualiteten maa derimod antages for at være bedre, skjøndt Bjergningen ikke har været uden Vanskeligheder ved de mange Regnbyger, der ere faldne i den sidste Halvdeel af Maanedene. Paa kraftige og veldyrkede Jorder har Udbyttet af Kløvermarken dog været meget tilfredsstillende, saaledes paa Gjeddesdal 400 Lispd. Kløverhø pr. Td. Land.

Udbyttet af Meierierne har været forskjelligt; hvor Dvæget kom paa Græs i kraftig Stand og Markerne vare lagde ud i Gjødning, har Udbyttet været meget tilfredsstillende, trods det ugunstige Veir, da Kulden, om den end hængede Græsvækten og trykkede Kreaturerne, dog paa den anden Side tillod Melken at henstaae længere, hvorfor man har faaet langt mere Smør af samme Quantum Melk end isjor. I flere større Meierier har man havt større Udbytte af Smør end isjor i samme Tidrum. Men mange Steder navnlig i Jylland har Græsset været meget knapt, da det ikke kom igjen, hvor det engang var astøiret; man var derfor nødt til at afgræsse den Kløver, der var bestemt til Slet, og i mindre gode Egne har Dvæget endog maattet sulte.

Skæferierne have givet som i et almindeligt godt Aar, og Priserne have været gode. Landmændene føre Klage over, at Uldmarkedet i Kjøbenhavn iaar har været

for seent afholdt, nemlig samtidig med de nordtydske Uldmarkeder istedetfor nogle Dage tidligere, for at de Partier Uld, der her ikke kunne finde Affætning, kunde bringes et andet Sted hen. Da her paa Uldmarkedet ere temmelig faa Kjøbere og altsaa kun en ringe Affætning, saa forekommer denne Klage os meget berettiget, og bør tages til Følge, hvis man vil lede den finere Uld til det Kjøbenhavnske Marked. Der har i mange Aar været ført Klage over at en eller to Kjøbere beherske hele Markedet; indrømmer man derfor ikke Landmændene Muligheden af at søge til et andet Marked, naar Priserne ikke tilfredsstille dem, saa udsætter man sig for, at de strax søge hen til et større Marked, og at Uldmarkedet i Kjøbenhavn saaledes taber al Betydning.

Sundhedstilstanden blandt Røer og Faar synes ikke at lade noget tilbage at ønske i Kongeriget og Slesvig, men i Holsteen truer den ondartede Lungesygge igjen med at udbrede sig. Med Hensyn til Heste ere enkelte Snivetilsælde forekomne i Benschysel, som har fremkaldt Frygt og henledt Autoriteternes Opmærksomhed paa Sagen. Den synes dog ikke at have viist sig udenfor Søbyes nærmeste Omegn.

Plantesygdomme have ikke i dette Aar været almindelige, da de Forhold, hvorved de sædvanlig fremkaldes, nemlig: Fugtighed, Varme og yppig Udvikling af Planterne, ikke have været tilstede. Den omtalte Frygt for Rust i Hveden og noget Støvbrand i Bygget ere de eneste herhenhørende Kjendsgjerninger, der ere komne til vor Kundskab. • Insekterne have ikke heller gjort væsentlig Skade, naar vi undtage Jordlopperne, der angreb Raalarterne og Turnips, medens Tørfen stod paa.

Høsten vil iaar blive meget seent navnlig af Baarsæd og sikkert strække sig langt ind i September. Sæden vil imidlertid blive meget lettere at meie end ifjor, da den ialmindelighed staaer opret, og da den ikke heller fylder meget, vil Høstarbeidet, naar det bliver nogenlunde understøttet af Veiret, kunne stride raask frem, naar først Sæden er moden.

Med Hensyn til Forholdene i de forskjellige Dele af Landet lyde Beretningerne noget forskjelligt.

I **Sjælland** staae **Ærter**, **Rug** og **Hvede** ialmindelighed godt, **Byg** er noget tilbage i **Udvikling**, men kan endnu blive tilfredsstillende; **Havre** er mindst lovende og det bemærkes fra **Frederiksborg Amt**, at det er ligesaa sjældent at see en fortrinlig **Havremark**, som en slet **Rugmark**.

Paa **Samsø** lover **Vintersæd** og **Havre** en **Middelhøst**, medens **Bygget** har lidt formeget af den stærke **Væde** i **Mai**, hvor **Vandmængden**, der faldt fra **28de April** til **20de Mai**, skal udgjøre omtrent $\frac{2}{3}$ af hvad der falder i et almindeligt **År**; **Høudbyttet** har været større end i et almindeligt **År**.

Paa **Moen**, **Falster** og **Lolland** ere **Udsigterne** til **Høsten** meget gode og navnlig for **Ærterne**, som der udgjøre en **Hovedsæd**, ualmindelig lovende; **Havren** er noget forskjellig og den **Sædart**, der seer mindst godt ud. Man venter en god **Høafgrøde**, navnlig af den fildigmodne **Kløver**.

Ogsaa paa **Langeland** og **Taastrup** venter man en god **Høst**. **Byg** er forskjelligt, ialmindelighed er det fildigsaede bedst, da det tidligsaede har lidt formeget af **Kulden** og **Tørken** i **Juni**.

I **Fyen** love **Hvede** og **Ærter**, navnlig dog de sidste, en udmærket **Uafgrøde**; **Rugen** er tynd, men dog godt **kjernesat**; **Byg** og **Havre**, der i **Slutningen** af **Juni** begyndte at blive **gul** og **spids**, har ved **Regnen** i **Begyndelsen** af denne **Maaned** forandret sig væsentlig til det **Bedre**, men vil i alle **Tilfælde** kun fylde lidt.

I **Benfysfel**, hvor man efter en noiagtig ført **Dagbog** fra **20de Mai** til **3die Juli** kun har havt **3 Dages** **Varveir**, da **Thermometret** kun sjelden steg til **10 Grader** og **Nattefrost**, **Blæst** og **Kulde** var fremherskende, — har **Planteværten** ikke kunnet udvikle sig; **Rapsen** er imidlertid god, saavel som den tidligsaede **Vintersæd**; kun leed **Rugen** noget ved **Draeningen**. **Byg** og **Havre** staae bedre end man efter **Veirforholdene** skulde have ventet, og det **frugtbare** **Veir** i **Juli** har

havt en meget velgjørende Indflydelse. Kloverhøsten er maadelig.

I det **vestlige Jylland** vare Udsigterne til Høsten i Begyndelsen af denne Maaned ingenlunde gunstige, da Rugen havde lidt meget af Storm under Blomstringen og Byg og Havre vare meget forknytte i Bøtten. Dog har det senere frugtbare Veir ogsaa der havt en overordentlig god Indflydelse og Baarsæden er kommen sig meget. Kun frygter man Mangel paa Foder, da Baarsæden vil blive meget kort; Kloverhøsten er falden maadelig ud, og Engene, navnlig alle kolde, have givet et ringe Udbytte. Græsningen har været usædvanlig slet.

I det **østlige Jylland** ere Udsigterne bedre, navnlig i de sydligere Egne, hvor de omtrent ere som paa Øerne; Vintersæden lover et godt Udbytte og Baarsæden har forbedret sig overordentligt. Over Høudbyttet baade af Klovermarker og Enge klager man, dog især i Egnene nord for Aarhus, hvor ogsaa Græsningen har været knap.

I **Slesvig** tegner Høsten til at blive meget god, og navnlig er Rugen de fleste Steder fortrinlig. Havre og Boghvede ere de mindst lovende Afgrøder. Høhøsten har været god og Kulden har ikke skadet stort, da man jevnlig har havt Regn; Klovermarken giver endog mange Steder et meget godt Udbytte, kun har Bjergningen paa Grund af det ustadige Veir været vanskelig.

Paa **Bornholm** staaer Sæden i det Hele meget godt, den tidligsaaede bedst, og man venter en god Middelhøst. Ogsaa Enge og Klovermarker give et godt Udbytte, kun paa de siede og fugtige Enge har Græsset ingen Fremgang kunnet faae paa Grund af Kulde og Væde.